3. *Дурович А. П.* Реклама в туризме: учеб. пособ. / А. П. Дурович. — М.: Новое знание, 2008. — 254 с.

4. *Каурова А. Д.* Организация сферы туризма: учеб. пособ. для вузов. / А.Д. Каурова. — СПб.: Герда, 2005. — 319 с.

5. *Пангелов Б. П.* Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. — К.: Академія, 2010. — 248 с.

6. *Чорненька Н. В.* Організація туристичної індустрії: навч. посіб. / Н. В. Чорненька. — [3тє вид., доп. і перер.]. — К.: АТІКА, 2009. — 392 с.

Безручко Л. С., к.г.н., доцент,
Львівський університет імені Івана Франка,,
Дорош Ю. С., викладач,
Львівський інститут економіки і туризму

СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Сучасний етап розвитку сфери гостинності характеризується значним зростанням попиту на туристичні послуги. За офіційними даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) у 2016 р. спостерігається найбільша кількість туристичних прибуттів — 1235 млн. осіб, а дохід від туризму становить 1220 млрд. доларів [3]. Світове готельне господарство нараховує близько 550 тис. комфортабельних готелів, що налічують понад 21 млн. номерів (34 млн. місць). При цьому кількість номерів щорічно зростає в середньому на 2–3 % [6].

В науковій літературі можна зустріти низку статей, що стосуються дослідження тенденцій та перспектив розвитку туризму, а питанню щодо розвитку готельно-ресторанного господарства приділено недостатньо уваги.

Метою статті є дослідження сучасного стану, тенденцій, та перспектив розвитку світового готельно-ресторанного господарство.

До тенденцій розвитку підприємств готельно-ресторанної індустрії, що отримали розвиток в останні десятиліття, відносять:

– поглиблення спеціалізації готельних і ресторанних закладів;
– утворення міжнародних готельних і ресторанних ланцюгів;

– розвиток мережі малих підприємств;

– впровадження в індустрію гостинності комп'ютерних технологій.

Останнім часом поряд із традиційними повносервісними готелями й ресторанами все більше стали з'являтися спеціалізовані підприємства зі скороченим набором пропонованих послуг. Спеціалізація підприємств буває найрізноманітнішою. Готелі можуть орієнтуватися на обслуговування представників певного сегмента туристичного ринку: наприклад, на клієнтів, що присвячують свою відпустку грі в гольф, катанню на лижах, кінним турам, на туристів, що виїжджають на конгреси, виставки, ярмарки.

Величезну популярність в усьому світі набули ресторани швидкого обслуговування, що спеціалізуються на гамбургерах і смаженій картоплі (McDonald's), піці (Pizza Hut, Domino, Little Ceasar), біфштексах (Sizzler), морепродуктах (Red Lobster), сандвічах (Subway).

Поглиблення спеціалізації підприємств гостинності взаємозалежне з такою найважливішою тенденцією, як утворення міжнародних ланцюгів, що відіграють величезну роль у розробленні й просуванні високих стандартів обслуговування. Готельний ланцюг припускає об'єднання декількох готельних підприємств у колективний бізнес, здійснюваний під єдиним управлінням, у рамках загальної концепції просування продукту і під єдиною торговою маркою. Готелі в ланцюзі можуть бути об'єднані внаслідок будівництва і купівлі підприємств готельною компанією; договором з відомою готельною компанією-франчайзером завдяки договору франчайзингу; підписанням контракту на управління. У міру розвитку готельні ланцюги зазнали значних змін, що виражаються в розходженнях розмірів ланцюгів і складності їхніх структур. Крім того, відбувається змішування форм, типів, методів використання власності та функціонування, що приводить до появи подальших різновидів ланцюгів.

У табл. 1 представлено рейтинг найбільших готельних мереж у 2016 р. за даними Інтернет-ресурсу Worldatlas [1]. Таким чином, найбільшою готельною мережею у 2016 році є Wyndham Worldwide Corporation — американська компанія готельного бізнесу. Wyndham Hotel Group складається з близько 8000 готелів

під 20 брендами, охоплюючи 153 країни на шести континентах, які конкурують на ринках брендів, починаючи від економ-класу до висококласних.

Таблиця 1

Найбільші готельні мережі світу (2016 р.)

№	Готельна мережа	Кількість готелів
1	Wyndham Worldwide	8 092
2	Choice Hotels	6 429
3	Marriott International	5 974
4	InterContinental Hotels Group	5 070
5	Hilton Worldwide	4 227
6	AccorHotels	4 200
7	Best Western Hotels	4 196
8	Jin Jiang International	3 090
9	Home Ins	3 000
10	Motel 6	1 330
11	Carlson Rezidor Hotel Group	1 112
12	Vantage Hospitality	1 090
13	La Quinta Inns and Suites	889
14	Whitebread plc	700
15	Hyatt Hotels Corporation	667

Найбільшою європейською мережею готелів є AccorHotels. Це французька компанія, оператор мереж готелів і ресторанів. Штаб-квартира знаходиться в передмісті Парижа. Accor Group має в власності і в управлінні понад 4 тис. готелів по всьому світу із загальним номерним фондом близько 500 тис. номерів, що працюють під такими основними брендами:

– Sofitel — готелі класу люкс;

– Pullman — готелі вищого класу;

– Novotel — стандартизовані готелі верхнього сегмента середнього класу;

– Adagio — апартотелі (комплекси тривалого перебування) верхнього сегмента середнього класу;

– Mercure — готелі середнього класу;
– Ibis — стандартизовані готелі економ-класу;
– Ibis Styles — готелі економ-класу;
– Ibis Budget і Formule 1 — стандартизовані бюджетні готелі.

Що стосується ресторанної індустрії, то в даній сфері популярною є концепція фаст-фуду, або ресторан швидкого харчування. Ресторан швидкого харчування — являє собою особливий тип ресторану, що характеризується швидким приготуванням їжі, а також мінімальним, або відсутнім обслуговуванням відвідувачів офіціантом. Ресторани швидкого харчування, як правило, є частиною мережі ресторанів або франшизи, які надають стандартизовані інгредієнти та/або частково готові продукти і витратні матеріали для кожного ресторану через контрольовані канали поставок.

У табл. 2 представлено рейтинг найбільших ресторанних мереж у 2016 р. за даними Інтернет-ресурсу Worldatlas [2].

Таблиця 2

Найбільші ресторанні мережі світу (2016 р.)

№	Ресторанна мережа	Кількість
1	Subway	44 852
2	McDonald’s	36 525
3	Starbucks	23 768
4	KFC	19 420
5	Burger King	15 000
6	Pizza Hut	13 728
7	Dunkin’ Donuts	11 300
8	Domino’s Pizza	10 988
9	Baskin-Robbins	7 300
10	Hunt Brothers Pizza	7 300

Таким чином, найбільш чисельною є мережа ресторанів швидкого харчування Subway — найбільша в світі мережа ресторанів

швидкого харчування, що працює за принципом франчайзингу. Основною продукцією є сендвічі та салати [4].

McDonald's Corporation — американська корпорація, яка до 2010 р. була найбільшою у світі мережею закладів швидкого харчування. Одним з найвдаліших проектів компанії за останній час стала мережа кав'ярень McCafé. Україна стала 102-ю країною, де почала розвиватися мережа McDonald's. Станом на 2016 р. в Україні діє 79 ресторанів McDonald's у 18 містах. McDonald's, що знаходиться у Києві біля центрального залізничного вокзалу, вже останніх шість років постійно знаходиться в п'ятірці найбільш відвідуваних закладів [5].

Попри значну популярність ланцюгів та великих підприємств готельно-ресторанного господарства, переважна більшість готельних та ресторанних закладів сьогодні є невеликою за розміром та функціонує, як індивідуальне підприємство. Що сприяє гнучкості на ринку, відзначається більшою орієнтацію на клієнта та оригінальністю. Саме тому сьогодні спостерігається створення численних підприємств сфери гостинності, які вирізняються своєю оригінальною концепцією, що дозволяє їм розширити коло своїх клієнтів.

Ще однією тенденцією розвитку готельно-ресторанного господарства є активне впровадження у їх діяльність комп'ютерних технологій. Зокрема, важливим елементом активізації роботи підприємств готельної та ресторанної сфери стало впровадження комп'ютерних систем бронювання, які дали можливість пришвидшити процес бронювання послуг. Серед сучасних технологій варто виокремити використання Smart-пристроїв при обслуговуванні клієнтів, залучення систем електронного керування підприємством, елементів GIS технологій тощо.

Швидкі темпи розвитку сфери гостинності вказують на такі напрями розвитку світового готельно-ресторанного бізнесу:

– розширення ареалів поширення підприємств готельно-ресторанного господарства (нові туристичні території залучатимуть і сферу гостинності);

– зростання кількості оригінальних (креативних) закладів розміщення та харчування;

– постійне технологічне переоснащення підприємств із врахуванням великої швидкості НТП (роботизація підприємств, ак-

тивніше впровадження Smart технологій, нові екологічні технології тощо);

– укріплення готельно-ресторанного бізнесу, як активного елементу світової економіки;

– зростання конкурентної боротьби між представниками ринку готельного і ресторанного господарства та, як наслідок, постійні зміни в їх функціонуванні тощо.

Таким чином, серед основних тенденцій розвитку світової готельно-ресторанної індустрії слід виділити: поглиблення спеціалізації готельних та ресторанних підприємств; створення і зростання міжнародних готельних та ресторанних мереж; активне використання інформаційних технологій, розвиток електронної комерції в індустрії гостинності; політика збереження навколишнього середовища.

Світовий ринок готельно-ресторанних послуг на сучасному етапі знаходиться в постійній динаміці, відповідаючи на нові запити клієнтів, та задовольняючи їх вимоги. Тому варто вказати на перспективи суттєвих змін у роботі підприємств готельного та ресторанного бізнесу, що проявлятиметься, як в просторовій структурі, так і в зміні підходів до функціонування.

Список літературних джерел

1. The Largest Hotel Chains in the World [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.worldatlas.com/articles/the-largest-hotel-chains-in-the-world.html.

2. The World's Largest Fast Food Restaurant Chains [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.worldatlas.com/articles/the-world-s-largest-fast-food-restaurant-chains.html.

3. Офіційний сайт ЮНВТО [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www2.unwto.org/.

4. Офіційний сайт Subway [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.subway.com/en-us.

5. Офіційний сайт МакДонадз Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.mcdonalds.ua.

6. *Посохов І.* Сучасний стан і структура європейського ринку готельних послуг. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу: міжнародний та національний досвід: колективна монографія / за заг. ред. А.Ю. Парфіненка. — Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. — С. 74–88.

© Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Туристичний бізнес: сучасні тренди та стратегії розвитку», КНЕУ, 16 березня 2018 р.